

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 25 februari 1919 kl. 2 e. m.

Utlåtande, angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning.

Enligt § 4 i den för bankoutskottet gällande instruktion har utskottet granskat riksdagsbibliotekets tillstånd och förvaltning. För sådant ändamål har utskottet tagit kännedom om den av styrelsen för riksdagsbiblioteket till utskottet avlämnade, till riksdagen ställda och härmed överlämnade berättelsen över bibliotekets förvaltning under tiden september—december 1918, och har utskottet därvid icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att styrelsen för riksdagsbiblioteket må tillerkännas ansvarsfrihet för förvaltningen av riksdagsbiblioteket under den tid, styrelsen handhaft sitt uppdrag, eller för tiden september—december 1918.

Stockholm den 25 februari 1919.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
av första kammaren: herrar *Hedenstierna, Neiglick*, friherre *Langenskiöld, Wickman, Roos, Kjellgren* och *Lindgren* samt
av andra kammaren: herrar *Gustafsson* i Örebro, *Borg, Edbom, Lindvall, Bäcklund, Lovén* och *Andersson* i Milsmeden.

TILL RIKSDAGEN.

Jämlikt § 5 i stadgar för riksdagsbiblioteket har biblioteksstyrelsen att vid riksdags början till bankoutskottet avlämna till riksdagen ställd berättelse över bibliotekets förvaltning, och får styrelsen härmed fullgöra detta sitt åliggande.

I nådig proposition till riksdagen den 5 april 1918 (nr 314) angående utvidgning av riksdagens bibliotek till centralt förvaltningsbibliotek hade Kungl. Maj:t i anslutning till sakkunnigas i ärendet den 8 november 1913 avgivna betänkande framlagt till riksdagens prövning vissa förslag beträffande frågans lösning. Dessa förslag, som enligt riksdagens skrivelse till Konungen den 1 juni 1918 (nr 273) i allt väsentligt godkändes och antogos, innefatta i huvudsak följande:

Stadgar för riksdagsbiblioteket,
ändrad lydelse av § 3 i reglementariska föreskrifter för riksdagen,
ändrad lydelse av §§ 1 och 4 i instruktionen för riksdagens bankoutskott,

stat för riksdagsbiblioteket och
villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staten upptagna avlöningsförmånerna, samt dessutom beslut därom,

att den nya staten för biblioteket skulle träda i kraft, vad anginge styrelse och riksdagsbibliotekarie, den 1 september 1918 och i övrigt den 1 januari 1919,

att åt fullmäktige i riksgäldskontoret lämnades i uppdrag att åt riksdagsbiblioteket bereda lokal i riksdagshuset i huvudsaklig överensstämmelse med de senare av de i statsrådsprotokollet för den 5 april 1918 omförmälda tvenne alternativen ävensom bemyndigande för fullmäktige att av förslagsanslaget till riksdags- och revisionskostnader samt kostnader för riksdagens hus använda härför erforderliga belopp,

att i riksstaten för år 1919 nödiga ändringar vidtoges och

att till vederbörandes förfogande ställdes erforderliga medel för bibliotekets flyttning och ordnande m. m.

Vid sammanträde måndagen den 2 september 1918 konstituerade sig styrelsen för riksdagsbiblioteket. Till ordförande hade Kungl. Maj:t den 1 juli 1918 förordnat professorn vid kungl. konsthögskolan, med.

doktor Knut Kjellberg, och till ledamöter hade riksdagen den 12 juni 1918 utsett ledamoten av första kammaren, riksarkivarien fil. doktor Sam. Clason och ledamoten av andra kammaren, folkskolläraren Emil Kristensson. Till suppleant för ordföranden förordnades den 11 september 1918 regeringsrådet jur. doktor Gabriel Thulin, och som suppleanter för riksdagens representanter hade den 12 juni 1918 valts ledamoten av första kammaren, överdirektören fil. doktor L. Widell och ledamoten av andra kammaren fil. kand. J. A. Engberg. Såsom föredragande och protokollsförare hade att fungera riksdagsbibliotekarien.

Vid sammanträdet anmälde sig riksdagens bibliotekarie fil. doktor Vilhelm Gödel vilja övergå till den nya staten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser. Gödel förklarades därmed av styrelsen insatt i den nya statens förmåner. Styrelsen, som i och med sin konstituering övertagit högsta ledningen av bibliotekets förvaltning, har sedermera sammanträtt en gång varje månad.

Beträffande bibliotekets personal i övrigt må anföras följande.

Vaktmästaren vid riksdagens bibliotek J. A. Fransson, som i ingiven skrivelse den 11 oktober anmält sig vilja övergå till den nya riksdagsbiblioteket fastställda staten, förklarades av styrelsen insatt i den nya statens förmåner samt antogs och förordnades att från och med den 1 januari 1919 vara förste vaktmästare vid biblioteket.

Sedan, jämlikt § 21 i Stadgar för riksdagsbiblioteket, den 5 september 1918 kungjorts till ansökan lediga två andre bibliotekariebefattningar och en vaktmästarbefattning, samtliga uppförda från och med den 1 januari 1919 å bibliotekets stat, och sedan efter ansökningstidens utgång anmält sig till bibliotekariebefattningarna fyra och till vaktmästarbefattningen tvenne sökande, utnämnde och förordnade styrelsen på förord av riksdagsbibliotekarien till andre bibliotekarier amanuenserna vid biblioteket fil. lic. R. Höckert och fil. lic. E. Winge samt antog och förordnade, likaledes på förord av riksdagsbibliotekarien, till vaktmästare extra vaktmästaren vid biblioteket G. Krause.

Till e. o. tjänsteman vid biblioteket antogs den 21 november 1918 efter genomgången provtjänstgöring fil. kand. Åke Luthander, och har sedermera styrelsen på förslag av riksdagsbibliotekarien antagit Luthander att från och med den 1 januari 1919 vara amanuens vid biblioteket.

Vad angår riksdagsbibliotekets lokalförhållanden innebär det i statsrådsprotokollet för den 5 april 1918 omförmälda och av riksdagen

genom beslut godtagna alternativ II, att det till centralt förvaltningsbibliotek utvidgade riksdagens bibliotek skulle hava att disponera såväl över bibliotekets nuvarande utrymmen som även över de i sakkunnigas betänkande omförmälda magasinslokalerna under andra kammarens plenisal. Dessa sistnämnda lokaler skulle inredas till förvaringsrum för bibliotekets huvudsakliga bokförråd, och bibliotekets övriga lokaler delvis ombyggas för att på ett tillfredsställande sätt tillgodose det nya bibliotekets behov av expedition, läs- och arbetsrum.

Med anledning av det i riksdagens beslut åt fullmäktige i riksgäldskontoret meddelade uppdrag att föranstalta därom, att åt biblioteket bereddes lokaler enligt angiven plan, vidtogos omedelbart från fullmäktiges sida åtgärder i berörda syfte, och uppdrogs åt riksdagens bibliotekarie att utöva närmaste tillsyn över arbetets gång. De i magasinslokalerna under andra kammarens plenisal befintliga förråd av riksdagstryck och kommittébetänkanden m. m. gallrades i enlighet med en av riksdagens bibliotekarie uppgjord och av fullmäktige fastställd plan, varefter det återstående förrådet förtecknades och till övervägande del överflyttades till en redan förut för liknande tryckalster utanför riksdagshuset anskaffad lokal. De ledigblivna magasinerna reparerades och försågos till en del med lämplig hyllinredning. Redan i september kunde en del av bibliotekets bokförråd inflyttas på sin nya plats, varefter den i det gamla bokmagasinet härigenom ledigblivna järninredningen nedtogs och uppsattes i återstående, ännu ej utnyttjade delar av de nya magasinerna. Vid tiden omkring den 1 december transporterades återstoden av bibliotekets i de gamla magasinerna förvarade boksamlingar till de nyinredda avdelningarna. Under tiden hade omändringarna med bibliotekets rumslägenheter kunnat påbörjas, och hava dessa sedermera så bedrivits, att det väsentligaste arbetet rörande bibliotekets lokala omändring medhunnits till början av 1919 års riksdag. Åtskilligt detaljarbete återstår visserligen ännu liksom även den mödosamma uppgiften med omflyttning och slutgiltigt ordnande av de nu tillfälligt uppställda boksamlingarna. Den egentliga omläggningen är emellertid verkställd, och det hela har utförts utan väsentligt störande inverkan på bibliotekets arbete och verksamhet i övrigt. Endast under en tid av 7 dagar har biblioteket måst hållas stängt.

Vad bibliotekets verksamhet i övrigt under här avsedda förvaltningsperiod angår, må omnämnas följande.

I och med att riksdagsbiblioteket, som hitintills utgjort en under riksgäldskontoret sorterande avdelning, omorganiserats till ett självständigt verk, hava vissa åtgärder i administrativt avseende måst vidtagas. För detta ändamål erforderliga böcker hava upplagts, och i sammanhang härmed har på biblioteksstyrelsens framställning genom nådigt beslut den 15 november 1918 beviljats biblioteket rätt att från och med den 1 januari 1919 i och för skriftväxling i tjänsteärenden begagna tjänstefrimärken och tjänstebrevkort under iakttagande av de i förordningen angående ändrade bestämmelser rörande utgörandet av postavgifter för försändelser i tjänsteärenden den 15 juni 1900 meddelade föreskrifter.

I nådigt cirkulär av den 1 juli 1918, intaget i Svensk författningssamling 1918 som nr 626, har Kungl. Maj:t utfärdat tillkännagivande angående riksdagsbibliotekets tillgänglighet för de centrala ämbetsverken m. fl.

De av 1918 års lagtima riksdag fastställda Stadgar för riksdagsbiblioteket hava av trycket utgivits samt, åtföljda av cirkulärskrivelse rörande bibliotekets utvidgning och omorganisering till centralt förvaltningsbibliotek, tillställts samtliga centrala ämbetsverk och myndigheter ävensom mera betydande in- och utländska bibliotek.

På framställning av riksdagens bibliotekarie beslöto fullmäktige i riksgäldskontoret den 8 april 1918 att ett »Tillägg nr 3» till »Katalog över riksdagens bibliotek» skulle utarbetas och utgivas. Tillägget, som omfattar bibliotekets tillväxt från juli 1912 till september 1918, är för närvarande under tryckning och torde sålunda inom några månader föreligga i färdigt skick.

Stockholm den 10 januari 1919.

Knut Kjellberg.

Sam. Clason.

Emil Kristensson.

Vilhelm Gödel.